

Årsrapport med årsregnskap 2018

Referanse:

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet.
Årsrapporten med årsregnskap 2018.
DSA-Rapport 2019:04

Østerås: Direktoratet for strålevern og
atomsikkerhet, 2019.

Emneord:

Årsrapport, årsregnskap 2018

Resymé:

Rapporten inneholder årsrapportene med års-
regnskapet for 2018.

Reference:

Annual Report and Account 2017. DSA-Report
2019:04

Østerås: Norwegian Radiation and Nuclear Sa-
fety Authority, 2019.

Language: Norwegian

Key words:

Annual Report 2018

Abstract:

Annual report and accounts 2018.

Godkjent:



Ole Harbitz, direktør

31 sider.

Utgitt 2019-04-08

Form, omslag: Bielke&Yang

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet,
Postboks 329, Skøyen, N-0213 Oslo, Norge.

Telefon 67 16 25 00, faks 67 14 74 07.

E-post: dsa@dsa.no

www.dsa.no

ISSN 1891-5205 (online)

DSA-rapport Nummer 04

Årsrapporten med årsregnskapet 2018

fra Direktoratet for strålevern
og atomsikkerhet (DSA)

Østerås, 2019,
Norway

Innhold/Contents

1	Leders beretning	2
2	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	4
2.1	Direktoratet for strålevern og atomikkerhet (DSA)	4
2.2	Samfunnsoppdraget	4
2.3	Organisasjon	5
2.4	Hovedtall	5
3	Årets aktiviteter og resultater	6
3.1	Oppdragene for Helse- og omsorgsdepartementet	6
	Strålevernloven ⁶	
	Radon 7	
	Sikring av radioaktive kilder	7
	UV- og hudkreftstrategi	7
	Bruk av poliklinisk bildediagnostikk	8
	Laserbruk i samfunnet	8
	Protonterapi	8
	Atomenergiloven	8
	Beredskap	9
3.2	Oppdragene for Utenriksdepartementet	10
3.3	Oppdragene – Klima og miljødepartementet	11
3.4	Administrative rutiner m.m.	12
	Fellesføringer	12
	Anskaffelser	13
4	Styring og kontroll i virksomheten, jf. administrative føringer	14
5	Vurdering av framtidutsikter	15
6	Årsregnskapet	16
6.1	Ledelsens kommentar til årsregnskapet 2018	16
6.2	Oppstilling av bevilgningsrapporteringen	16
6.3	Oppstilling av artskontorrapportering	16
6.4	Prinsippene for utarbeidelse av årsregnskapet for Statens strålevern	16
6.5	Revisjon v.	17

1 Leders beretning

Et sammenfall av omstendigheter bidro til at Statens strålevern overskred budsjettet i 2018. Norsk helsenet (NHN) har overtatt oppgaver innen IKT, store anskaffelser og, i løpet av 2018, også arkiv. Endringen har bidratt til mer robuste løsninger, men også uventet høyere kostnader. I 2018 opplevde vi også et temporært dropp i eksternt finansiert virksomhet (NFR, EU, NKS, EØS). Inntekt ved salg av persondosimetri-tjenester har gått noe ned de siste årene. I 2019 setter vi tidsnok inn tiltak som sikrer balanse i regnskapet.

Statens strålevern ble etablert i 1993 ved en sammenslåing av de daværende Statens institutt for strålehygiene og Statens atomtilsyn. Etaten ble lagt direkte under det daværende Sosial- og helsedepartementet og fikk også ansvar for å lede norsk atomberedskap. I 2018 feiret vi 25 års jubileum med bred deltagelse fra departementene vi betjener og politisk ledelse.

I løpet av året ble etatens skifte av navn besluttet: Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA). Navneskiftet tydeliggjør vår rolle som direktorat med ansvar både for forvaltning og for å sette regjeringspolitikk ut i livet. I tillegg markerer det nye navnet det omfattende ansvaret vi har for å føre tilsyn med atomsikkerhet nasjonalt, men også for vårt samarbeid om atomsikkerhet med søster-myndigheter i andre land (Russland, Ukraina, Romania o.a.) og vårt internasjonale engasjement med ikke-spredning og verifikasjon av nedrustning

Året har vært sterkt preget av våre forberedelser til IAEAs revisjon av norsk forvaltning på strålevern- og atomsikkerhetsområdet. Gjennomgangen finner sted de to siste ukene av juni i 2019, mens forarbeidet med å utarbeide vår selvangivelse har pågått i hele 2018.

Tilsyn med atomsikkerheten ved IFEs nukleære anlegg på Kjeller og i Halden har preget 2018. Strålevernet tok initiativ til et felles tilsyn med Nasjonal sikkerhetsmyndighet og konkluderte med en rekke avvik som fortsatt ikke er lukket. IFE har fått frist til 1 mai med å utarbeide en helhetlig handlingsplan for å styrke sikkerheten. Den skal være basert på DSA sin dimensjonerende trusselvurdering, risiko og sårbarhetsvurderingen og tidligere pålegg og tilsyn fra DSA. I tillegg har arbeidet med innstilling til konsesjon for Kjeller-reaktoren vært krevende. Strålevernet har også bred kontakt og veiledningsansvar overfor den nyetablerte statlige aktøren Norsk nukleær dekommisjonering.

Antall anløp med reaktordrevne fartøy til norske farvann og havner har økt kraftig de siste årene. Forventningene til DSA på området er omfattende. Brev av 9.10.2018 fra Strålevernet til HOD tydeliggjorde utfordringer, oppgaver og omfang.

Strålevernet var i 2018 preget av våre bidrag til fremdrift, det å sikre forsvarlighet (jfr gjeldende regelverk) og å bidra til kvalitetssikring (dosimetri o.a.) ved innføring av proton-terapi. Strålevernutfordringer knyttet til innføring av protonterapi i Norge definerer omfanget av oppgaver DSA står overfor på dette området. DSA er ikke kjent med at det tidligere er gjennomført ressursvurderinger knyttet til vår forvaltning og oppfølging av etablering, drift og senere nedleggelse av to protonsentre.

DSAs oppgaver for KLD og UD er omfattende, fullfinansiert og bidrar til bredde i kompetanse, robusthet i stab og mangfold i oppgaver. KLD-arbeidet har vært omfattende når det gjelder avfallshåndtering og nye deponiløsninger. Dette blir i 2019 fulgt opp med styrkede ressurser fra KLD til arbeidet som Norge nå går sterkere inn i med å rydde opp etter den nukleære aktiviteten (og finne løsninger for brukt brensel og annet atomavfall.)

Jeg er fornøyd med samlet måloppnåelse i 2018. Virksomheten er forankret i Prop 1 S, Tildelingsbrevet, Instruks og Strålevernets egen Strategiske handlingsplan.

Østerås og Tromsø, 28.februar 2019

A handwritten signature in black ink, consisting of three distinct, stylized characters that appear to be 'O', 'H', and 'T'.

Ole Harbitz
Direktør

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1 Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA)

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) er direktorat for Helse- og omsorgsdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Utenriksdepartementet. DSA har også oppdrag på vegne av og understøtter andre departementer ved behov. DSA er fag- og forvaltningsmyndighet på området strålevern, atomsikkerhet og ikke-spredning, radioaktiv forurensning og radioaktivt avfall. DSA ivaretar tilsyn med all bruk av strålekilder i medisin, industri og forskning og med de to forskningsreaktorene i Norge. Videre overvåker DSA naturlig og kunstig stråling i miljø og yrkesliv. DSA leder og har sekretariat og operasjonslokaler for den nasjonale tverrsektorielle atomberedskapen, og driver forsknings- og utviklingsvirksomhet og internasjonale prosjekter på strålevernområdet. DSA har standardlaboratorium for måling av stråledose og radioaktivitet. DSA er øverste atomsikkerhetsmyndighet i Norge, og er innstillende fagmyndighet til konsesjon for nukleære anlegg (Helse- og omsorgsdepartementet) og ved anløp av allierte reaktordrevne fartøy (Forsvarsdepartementet).

2.2 Samfunnsoppdraget

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet arbeider for å redusere negative følger av stråling. DSA utøver sitt samfunnsoppdrag bl.a. ved å forvalte regelverk, føre tilsyn, veilede, informere, gi råd og forvalte kunnskap. DSA forvalter følgende regelverk med forskrifter:

- 1972: lov om atomenergivirksomhet
- 2000: lov om strålevern og bruk av stråling
- 1981: lov om vern mot forurensninger og om avfall
- Atomberedskap – sentral og regional organisering - Kgl.res. av 23.8.2013

Atomenergilovens områder

DSA skal påse at sikkerheten ved de nukleære anleggene i Norge blir ivaretatt av Institutt for energiteknikk og at en dimensjonerende trusselvurdering blir grunnlaget for ytterligere sikkerhetstiltak. DSA skal påse at sikkerheten og beredskapen blir ivaretatt ved det økende antall anløp av reaktordrevne fartøy.

Strålevernlovens områder

DSA skal sikre riktig bruk av stråling og forebygge uønskede hendelser med strålekilder. Tilknyttet dette skal DSA ha god oversikt over strålekilder og bruk. DSA skal bidra til rett pasient til rett undersøkelse og behandling, til rett tid og rett dose. Videre skal DSA ha god oversikt over alle dosebidrag i befolkningen og aktivt bidra til deling av kunnskap og informasjon, nasjonalt som internasjonalt. DSA skal forebygge helseskader fra UV og radon.

Atomberedskap

Norsk atomberedskap er administrativt underlagt Helse- og omsorgsdepartementet og forankret i kongelig resolusjon og strålevernloven. Atomberedskapsorganisasjonen består av Kriseutvalget for atomberedskap, Kriseutvalgets rådgivere, Kriseutvalgets sekretariat, samt Fylkesmennene og Sysselmannen på Svalbard som Kriseutvalgets regionale ledd.

Forurensingsloven

Direktoratet for strålevern og atomikkerhet er Klima- og miljødepartementets direktorat på området radioaktiv forurensing og radioaktivt avfall, herunder beredskap mot akutt forurensning. DSA skal sikre forvaltning og gjennomføring av forurensingsloven på sitt område gjennom tilsyn, håndheving og informasjon.

Utenriksdepartementet

DSA bistår Utenriksdepartementet i det internasjonale arbeidet for å fremme atomikkerhet, kjernefysisk trygghet, nedrustning og ikke-spredning samt i arbeidet med eksportkontroll på det nukleære området. Vi ivaretar løpende internasjonale rådgivnings- og utviklingsoppgaver. I dette inngår samarbeidet med Russland og Ukraina om atomikkerhet, i tråd med Regjeringens handlingsplan for atomikkerhet og miljø. DSAs forvaltning av tilskuddsordningen står her sentralt.

2.3 Organisasjon

Direktoratet for strålevern og atomikkerhet besto i 2018 av direktør og stab, to fagavdelinger – fordelt på totalt 9 seksjoner, samt en plan- og administrasjonsavdeling.

Lederne:

- Direktør Ole Harbitz
- Kommunikasjonsdirektør Anne Marit Skjold, direktørens stab
- Avdelingsdirektør Hanne Kofstadmoen, avdeling strålebruk
- Avdelingsdirektør Per Strand, avdeling sikkerhet, beredskap og miljø
- Avdelingsdirektør Martin Høyby, avdeling plan og administrasjon

2.4 Hovedtall

Hovedtall for 2018:

Beskrivelse	
Årsverk	114
Driftsutgifter i MNOK (lønn og lønnsfølgeutgifter)	94 215
Driftsutgifter i MNOK (øvrige driftsutgifter)	71 752
Investeringsutgifter i MNOK	4 063
Tilskuddsforvaltningen i MNOK	42 565

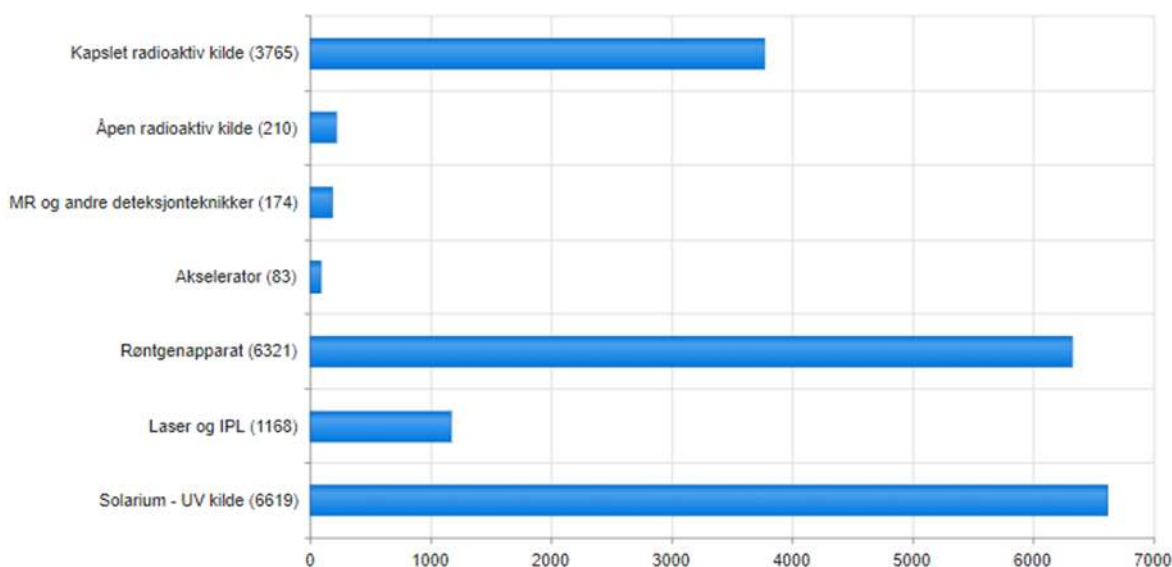
3 Årets aktiviteter og resultater

Etter beslutning i regjeringen i 2017 skal IAEA gjennomføre en Integrated Regulatory Review Service (IRRS) i Norge. Gjennomgangen finner sted i juni 2019. Strålevernet har i 2018 lagt ned et omfattende og detaljert arbeid med egnevalueringen forut for IRRS.

3.1 Oppdragene for Helse- og omsorgsdepartementet

Strålevernloven

Antall registrerte strålekilder i Strålevernets elektroniske meldesystem var noe stigende i 2018 sammenlignet med tidligere år. I Figuren under vises totalt antall kilder registrert i elektronisk meldesystem med status «i bruk» eller «på lager».



Tabellen under angir hvor mange meldinger Strålevernet saksbehandlet for de ulike kildetypene i 2018.

2018	XRaySource	959
2018	SolariumSource	330
2018	SealedRadioactiveSource	983
2018	OpenRadioactiveSource	224
2018	MrSource	58
2018	LaserSource	258
2018	AcceleratorSource	22

Antall godkjenninger varierer noe fra år til år. Vi utstedte 112 godkjenninger etter strålevernforskriften, hvorav 75 var nye godkjenninger i 2018. I 2019 forventes det at antallet godkjenninger vil være høyere enn i 2018. Dette skyldes først og fremst at godkjenningene til en brukergruppe på om lag 80 virksomheter utløper samtidig på slutten av året.

Tilsynsaktiviteten i 2018 var noe lavere enn normalt blant annet på grunn av stort arbeidspress i forbindelse med forberedelsene til den planlagte revisjonen (IRRS) i 2019. DSA gjennomførte 19 tilsyn og

ga 17 avvik på strålevernlovens område i 2018. De fleste avvikene er lukket ved årsslutt og øvrige saker forventes avsluttet i løpet av nær framtid.

Radon

Den tverrsektorielle koordineringsgruppen for radonstrategien har igjen påpekt to områder med særlige utfordringer: Helseisiko for innbyggere i områder med spesielt høye radonnivåer – og hvordan tilrettelegge for at flere måler radonnivået og gjør tiltak i sine hjem?

Strålevernet har kartlagt radon i inne- og uteluft i et utsatt område ved Fensfeltet og det er gjennomført et informasjonsmøte med Nome kommune om de foreløpige resultatene fra målingene. Strålevernet og Arbeidstilsynet har i 2018 utarbeidet en veiledning når det gjelder å redusere radon på arbeidsplasser under jord.

Tiltak mot radon i inneluft gir effekt, også flere år etter at de ble iverksatt. Strålevernet har sammenlignet målinger før tiltak (i 1999-2003) og etter tiltak (i 2003, 2010 og 2018) i boliger som fikk økonomiske bidrag under tilskuddsordningen på 2000-tallet. Undersøkelsen viser at radonnivået ble redusert med 70 % rett etter at tiltak ble gjort – og nå, over femten år senere, er reduksjonen totalt sett på samme nivå. Tiltak mot radon i inneluft sparer befolkningen for vesentlige doser.

Strålevernet bidrar med våre erfaringer fra radonstrategien i en europeisk arbeidsgruppe om radon og naturlig stråling, og har også vært en pådriver for å etablere nordisk samarbeid på dette området. Strålevernet har i 2018 ledet arbeidet i UNSCEAR (FN-organ som vurderer og rapporterer effekter av ioniserende stråling) med å oppdatere kunnskapen om effekter av radoneksposering. Rapporten blir publisert i 2019.

Strålevernet har utarbeidet innspill om radon-problematikken til folkehelsemeldingen som skal behandles i Stortinget i 2019.

Sikring av radioaktive kilder

Strålevernet har i 2018 gjennomført tilsyn med utvalgte virksomheter som benytter sterke radioaktive kilder til industriell radiografi og brønnlogging. Det er gjennomført tilsyn med landets forhandler av radiografikilder hvor sikring av kilder har vært tema. Hovedinntrykket fra tilsynene er at sikringsnivået er variabelt, generelt for lavt og mangler en helhetlig tilnærming. Det er bl.a. avdekket svakheter i risikovurderinger, sikringsplaner og alarm- og varslingssystemer. Fysiske barrierer kan være av variabel kvalitet. Virksomhetene påpeker at regelverket er for lite konkret og etterlyser endringer på området. Strålevernet har formidlet tilpassede og konkrete retningslinjer til ulike brukergrupper i brev til virksomhetene, veiledere, e-post og i presentasjoner i ulike fora, men dette synes ikke å hatt tilfredsstillende effekt. Det er derfor behov for å se på om regelverket bør endres.

Strålevernet har deltatt i internasjonale fora i 2018 hvor sikring og alternativ teknologi har vært tema. Vi utformet i 2018 et forslag til statement om alternativ teknologi som skal drøftes i HERCA, et samarbeidsforum for europeiske strålevernmyndigheter. Norge har vært et foregangsland når det gjelder å ta i bruk alternativ teknologi til blodbestråling, hvor det tradisjonelt har blitt benyttet sterke radioaktive kilder som utgjør en trussel. Med vårt forslag til statement ønsker vi nå å løfte problemstillingen til europeisk nivå.

UV- og hudkreftstrategi

Strålevernet ferdigstilte i september forslag til nasjonal UV- og hudkreftstrategi og gjennomføringsplan. Målet er å redusere forekomst og dødelighet av alle typer hudkreft og er tenkt å gjelde for en fem-års periode. Forslaget ble utarbeidet av en nasjonal arbeidsgruppe ledet av Statens strålevern og med representanter fra Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet, Kreftregisteret, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Bærum kommune. Relevante fagetater og eksperter, frivillige organisasjoner og interessegrupper ble invitert til å delta i en referansegruppe, og som bidro innen spesifikke tema og gjennom høringsinnspill. Konkrete tiltak ble foreslått innen målområdene «Forebygging innen forvaltningen», «Kunnskap og bevissthet om forebygging», «Solarier» og «Tidligere oppdagelse».

DSA vil på oppdrag fra departementet opprette en koordineringsgruppe som følger opp tiltakene i strategien.

Strålevernet fikk også i oppdrag å vurdere presiseringer i veiledningsmaterialet slik at regelverket for solarier ble tydeligere for virksomhetene. DSA har redegjort for gjennomførte forenklingstiltak knyttet til forvaltningen av solarier. Vi har videre foreslått enkelte endringer i strålevernforskriften og i kommentarene til strålevernforskriften. DSA har løpende dialog med HOD knyttet til de foreslåtte endringene.

Strålevernet har utarbeidet innspill om strategi for forebygging av hudkreft til folkehelsemeldingen som skal behandles i Stortinget i 2019.

Bruk av poliklinisk bildediagnostikk

Strålevernet har deltatt i referansegruppen for utarbeidelse av utkast til strategi for rasjonell bruk av bildediagnostikk i regi av Helsedirektoratet. Strategien peker på fire prioriterte effektmål og har identifisert sentrale tiltak for å nå målene. DSA sitt bidrag inn i strategien er viktige tiltak for å kunne følge opp funnene i Riksrevisjonens undersøkelse om bruk av poliklinisk bildediagnostikk. Økt kvalitet på henvisninger, tilgang på nasjonale henvisningskriterier til bildediagnostikk integrert i klinisk beslutningsstøttesystem, nasjonale bildelagre, gjennomføring av kliniske revisjoner og etablering av et nasjonalt system for overvåking av medisinsk strålebruk med bruk av Norsk Pasientregister som nøkkelregister, har vært våre viktigste innspill til strategien.

Laserbruk i samfunnet

Strålevernet har kartlagt laserbruken i samfunnet. Kartleggingen er basert på informasjon som er tilgjengelig på internett, i våre arkivsystemer og på kunnskap og erfaring. De ulike områdene som er gjennomgått er vitenskapelig, militær, medisinsk og industriell bruk av laser, samt lasere som benyttes i underholdning og dekorasjonssammenheng. Det er skrevet en kortfattet intern rapport som oppsummerer omfang av laserbruken på ulike områder. Denne inneholder grove risikovurderinger på de ulike bruksområdene og forslår videre karleggings- og forvaltningstiltak. Ett av tiltakene som er foreslått i rapporten er å gå gjennom regelverket for å se om det er behov for å gjøre endringer.

Protonterapi

Strålevernet har etablert kontakt med relevante fagmiljøer og ansvarlige utbyggere i arbeidet med å etablere myndighetsrolle og forvaltningspraksis for godkjenning av protonanlegg i Norge. Vi deltar i faste dialogmøter med relevante aktører, og peker på hvilke strålevernutfordringer som må adresseres for å sikre forsvarlig strålebruk og strålevern av pasient, arbeidstaker, befolkning og miljø ved denne behandlingsmodaliteten. Gjennom året har vi vært i dialog med danske strålevernmyndigheter og Dansk senter for partikkelterapi (DCPT) for å høste av deres erfaringer i tilsvarende etableringsprosess.

Atomenergiloven

Det er totalt gjennomført 23 tilsyn ved IFE sine atomanlegg i 2018 og gitt 40 avvik. Det er også gjennomført ett tilsyn med anløp av reaktordrevet fartøy (hangarskipet USS Harry Truman) hvor det ble gitt to avvik som følges opp av Forsvaret.

Ny dimensjonerende trusselvurdering for de nukleære anleggene ved IFE er fastsatt. Den beskriver egenskaper og kapasiteter til trusselaktører som kan fjerne nukleært materiale eller sabotere anlegg. **Trusselvurderingen har dannet grunnlaget for IFE's nye ROS-analyse** som ble ferdigstillt høsten 2018. Den konkluderer blant annet med at det er et lavt sikringsnivå mot flere av trussel-scenariene, og at sårbarheten derfor er høy. Det er gjennomført tilsyn med IFE når det gjelder sikkerhet, sikring, beredskap og beredskapsøvelse. Strålevernet hadde i tillegg ett felles tilsyn sammen med NSM som resulterte i 34 avvik.

Avvikene er i hovedsak knyttet til fysisk og elektronisk sikring av skjermingsverdige objekter og informasjon og IFEs rutiner for systematisk oppfølging av sikkerhetsarbeidet.

Strålevernet har sammen med IAEA gjennomført åtte tilsyn hos IFE med kontroll og sikring av nukleært materiale som blant annet kan brukes i atomvåpen (safeguards). Fire av tilsynene er gjennomført under den årlige hovedinspeksjonen. I tillegg er det gjennomført tre uanmeldte inspeksjoner ved Isotoplaboratoriene ved IFE Kjeller uten at det ble avdekket irregulær aktivitet ved anleggene.

IFEs konsesjonssøknad

Konsesjon til videre drift av Kjeller-anlegget ble gitt i desember 2018. Under konsesjonsbehandlingen ble det konkludert med at IFEs sikkerhetsrapporter bare delvis er i tråd med nasjonale og internasjonale krav og anbefalinger. Strålevernet har identifisert en rekke konkrete sikkerhetsmessige forhold som må utvikles, analyseres og beskrives bedre i sikkerhetsrapporten, samt avdekket et behov for å styrke sikkerheten i visse deler av driften. Strålevernet vil påse at IFE utfører de nødvendige sikkerhetsanalyser, sikkerhetstiltak og oppdaterer sikkerhetsrapporten slik at sikkerheten er fullt ut ivaretatt og i tråd med nasjonale krav og internasjonale standarder. Ved gjennomgang av sikkerhetsdokumentene ved anleggene det var søkt konsesjon for ble det gjennomført møter, befaring og tilsyn. Strålevernet har også brukt eksterne konsulenter i arbeidet med å vurdere søknaden. Innstillingen ble oversendt departementet i november 2018. Innstillingen har 42 vilkår for videre drift av Kjeller-reaktoren og andre anlegg som lagre for atombrensel, laboratorier etc.

Situasjonen ved Halden-reaktoren er uavklart i den forstand at reaktoren fortsatt er fylt med brensel og tungtvann. Denne tilstanden blir nå sikkerhetsmessig vurdert av IFE. For å overføre reaktoren til en mer permanent nedstengt tilstand må brenselet fjernes. Dette forutsetter at det er mulig å gjøre plass til alt brenselet i de eksisterende lagrene for brukt brensel i Halden. Det krever at IFE utfører nye kritikalitetsvurderinger for lagrene og legger disse, som en endring i sikkerhetsrapporten, frem for DSA til godkjenning.

Det brukte brenselet i JEEP i Stavbrønn er lagret under forhold som ikke er tilfredsstillende og som utgjør en sikkerhetsrisiko for anlegget. IFE er pålagt å vurdere midlertidige tiltak og å utbedre lagringssituasjonen.

KVU/KS1

Strålevernet har bistått departementsgruppen og Norsk nukleær dekommisjonering i arbeidet med å følge opp de to konseptutvalgsutredningene (KVU-ene), og deltatt i Statsbyggs referansegruppe for utredning av nytt kombinert lager og deponi for radioaktivt avfall (KLDRA). Strålevernet har fulgt opp tidligere pålegg gitt til IFE om å sørge for økt lagringskapasitet og forsvarlig lagring av brukt brensel.

Anløp av reaktordrevne fartøy

Strålevernet har i 2018 arbeidet med å videreutvikle prosedyrer for anløp av reaktordrevne fartøy, med særlig vekt på anløp av fartøy til norsk farvann og etablering av ny anløpshavn i Nord-Norge. Det er videre opprettet et samarbeid med sivile myndigheter i utviklingen av beredskapsplaner. I tillegg har Strålevernet etablert et godt samarbeid med Forsvaret for å styrke det faglige grunnlaget for anløpsforvaltningen både på sivil og militær side.

Beredskap

Oppdatert trusselbilde er styrende for det operative beredskapsarbeidet. Her pekes det blant annet på aldrende kjernekraftverk i våre naboland og et økt antall anløp av reaktordrevne fartøy til norske havområder og havner. Jodtabletter er nå anbefalt til målgruppene i befolkningen i hele Norge selv om 80 % av befolkningen bor mindre enn 10 km fra kysten. Jodtabletter er utdelt til kommuner og tilbudt reseptfritt på apotek siden 1. november. Dekningen av jodtabletter er dermed vesentlig forbedret og den operative beredskapen styrket. Strålevernet har økt innsatsen knyttet til maritim beredskap, spesielt i nordområdene. Dette har blant annet ført til økt samarbeid med Hovedredningssentralen i Nord-Norge og Kystverket. Samarbeidsavtalen mellom atomberedskapsorganisasjonen og redningstjenesten ble revidert i 2018.

Det var i 2018 mange tekniske avvik på Strålevernets 24/7 varslingsssystem. Departementene ble informert om problemene i høst, bl.a. i etatsstyringsmøtet i oktober og videre i oppfølgingen av saken fram til problemene ble løst. Et nytt faks-system er implementert og ser ut til å fungere.

Statens strålevern gjorde egne beredskaps- og informasjonstiltak knyttet til anløpet av det reaktordrevne hangarskipet USS Harry S Truman høsten 2018.

Strålevernet fulgte med på slepet av det flytende kjernekraftverket Akademik Lomonosov langs norskekysten i mai 2018. Kraftverket ble slept fra St. Petersburg til Murmansk uten atombrensel om bord. I forberedelsene til dette slepet samarbeidet Strålevernet og Kystverket om å få på plass utstyr for målinger og prøvetaking på de statlige slepebåtene og opplæring er gitt. Dette styrker målekapasiteten ved hendelser til sjøs også på lengre sikt.

Strålevernet har oppgradert målekapasitet og er i ferd med å ferdigstille flere sett med utstyr for å måle radioaktivitet i skjoldbruskkjertelen. Vi anskaffer en ny detektor for helkroppsmåling av radioaktivitet og vi har anskaffet to nye ryggsekkssystemer for å kartlegge stråledoser i felt.

Som oppfølging av CBRN-strategien har Arbeidsgruppen for det 7. scenariet avklart omfang med tre departementer (HOD, FD, JD) og arbeidet fortsetter.

Strålevernet arrangerte en feltøvelse på RN-området sammen med Forsvarets ABC-skole for den franske CBRN-bataljonen under Trident Juncture 2018. Øvelsen ga viktig erfaring innen mottak av utenlandsk assistanse og koordinering av sivilt og militært arbeid i felt med målinger og kartlegging av strålekilder og radioaktiv forurensning.

3.2 Oppdragene for Utenriksdepartementet

Strålevernet har i 2018 fulgt opp rollen som fagdirektorat for UD gjennom rådgivning og skriftlige innspill til departementet samt bistand i tilknytning til internasjonale konvensjoner, prosesser og møtedeltagelse.

Strålevernet bistod UD med forberedelser og gjennomføring av det årlige norsk-russiske atomkommisjonsmøtet som denne gangen var i Murmansk og med besøk til Andrejeva-bukta.

Vi var ansvarlig for norsk-russisk ekspertgruppemøte som ble arrangert i Oslo i juni 2018, hvor hovedtemaene var tokt, miljøovervåkning, beredskapsøvelser og konsekvensvurderinger.

I samarbeid med relevante myndigheter i Russland, Ukraina og land i Eurasia har Strålevernet bidratt til at det er utviklet regelverk og retningslinjer for at brukt brensel og radioaktivt avfall kan fjernes på forsvarlig måte, i tråd med internasjonale standarder.

Strålevernet har hatt jevnlig bilaterale varslingsøvelser med russiske myndigheter. I midten av oktober deltok Strålevernet som observatør på en beredskapsøvelse i Andrejevbukta. I øvelsen ble samhandlingen mellom de russiske etatene Rosatom og FMBA øvet i tilfelle en atomhendelse med håndtering av brukt brensel. Strålevernet inngikk i 2018 en egen samarbeidsavtale med Rosatoms krisesenter i St. Petersburg, og hadde en felles workshop, der tema var informasjonsutveksling og målekapasiteter i felt.

Norge har et eget bilateralt samarbeid innen miljøovervåkning med Russland. I 2018 var fokuset videreutvikling av overvåkingsprogrammet og kvalitetssikring av måleresultater.

Norge leder et prosjekt under Arktisk råds beredskapssamarbeid (EPPR), der hovedfokus i 2018 har vært etablering av en egen ekspertgruppe.

Strålevernet bidro overfor UD med å arrangere det tredje symposiet om minimering av sivil bruk av høyenergetisk uran (HEU) i Oslo i juni. HEU-symposiet ble arrangert sammen med IAEA. 27 land var representert, deriblant USA, Russland og Kina.

Strålevernet deltok i forberedelser til IAEAAs generalkonferanse. Norge arrangerte et «side event» i tilknytning til generalkonferansen med presentasjon av resultatene etter HEU-symposiet i Oslo.

Som del av EØS samarbeidet har Strålevernet undertegnet en avtale med rumenske atomikkerhetsmyndigheter om atomikkerhetssamarbeid mellom Norge og Romania.

Rapporten etter øvelsen for verifikasjon av atomvåpen-nedrustning ble ferdigstilt i 2018. Øvelsen ble gjennomført i samarbeid med Storbritannia, USA og Sverige i oktober 2017. Vi har ved behov støttet

Utenriksdepartementet i ledelsen av «Group of Governmental Experts» om verifikasjon av kjernefysisk nedrustning.

Av viktige internasjonale fora Strålevernet deltar i vil vi fremheve de to møtene i G7- Globalt partnerskap (GP). Arbeidsgruppen på radioaktivitet ble i 2018 ledet av Norge sammen med vertslandet Canada. Strålevernet ledet også det tredje koordineringsmøtet i Information Sharing Initiative (ISI) for nasjoner og institusjoner som er aktivt engasjert i atomsikkerhetsprosjekter i Ukraina.

Norge var arrangør for en workshop med nordiske strålevernsmyndigheter og US State Department om økt innsats for sikkerhet samt å styrke metodene for å oppdage, hindre og bestemme opphav og historikk til nukleært materiale på avveier. Hensikten er å kunne etterforske og således avdekke kriminelle handlinger («nuclear forensics»).

Strålevernet fulgte opp målinger av ruthenium på luftfilterstasjoner og hadde dialog med relevante europeiske land. Vi deltok også i den internasjonale ekspertgruppen som Rosatom initierte, men det er enda ikke konkludert med hvem som er kilden til utslippet.

3.3 Oppdragene – Klima og miljødepartementet

I 2018 prioriterte Strålevernet tilsynsvirksomhet. I tillegg til tilsyn med IFE, deltok Strålevernet i tilsynsetatenes fellesaksjon. Lovgrunnlaget var internkontrollforskriften. Virksomheter med tillatelse etter forurensingsloven ble valgt ut som tilsynsobjekter, slik at vi samtidig kunne hjemle i vårt fagregelverk. Aksjonen bidro til økt samarbeid mellom de forskjellige tilsynsetatene. I tillegg til fellesaksjonen gjennomførte Strålevernet 110 tilsyn, størstedelen var dokumenttilsyn, men også stedlige tilsyn ble gjennomført.

Som en del av forvaltningen av forurensningsloven ble det i 2018 gitt 30 tillatelser. 15 av disse gjaldt endringer i eksisterende tillatelser, mens 15 var nye tillatelser.

Strålevernet deltar i de ulike arbeidsgruppene for forvaltningsplaner. Arbeidet går etter planen og det har vært spesielt fokus på Barentshavet. Det faglige grunnlaget forventes å være ferdig i 2019. Gjennom Strålevernets forvaltning av industrier med utslipp til marint miljø, sikrer vi at utslippene holdes på et så lavt nivå som praktisk mulig og at utslippene ikke medfører for store negative konsekvenser for ytre miljø.

Strålevernet har gitt innspill til Forskningsrådet om faglige prioriteringer og finansiering av norsk deltakelse i Euratom-programmet. Strålevernet deltar i flere av de faglige nettverkene i Europa innen strålingseffekter, dosimetri, radioøkologi, beredskap og medisinsk strålebruk. Strålevernet viderefører arbeidet med prosjekter under EUs CONCERT-program innen beredskap og kunnskap om ulike typer kontaminerte områder. Vi deltar aktivt i prosjekter i Senteret for fremragende forskning (CERAD), som har fått videreført finansiering fra NFR i 5 nye år, og i nordisk samarbeid gjennom ulike FoU prosjekter finansiert av Nordisk Kjernesikkerhetsforskning (NKS). Strålevernet arrangerte i mai den internasjonale konferansen «Radioactivity in the Arctic» der det ble lagt fram resultater av forskning omkring potensielle radioaktive kilder, radioaktiv forurensing og kunnskap om konsekvenser av radioaktivitet på menneske og miljø.

Strålevernet i samarbeid med (Miljødirektoratet ved) NILU overvåker naturlig UV fra sola med ni stasjoner rundt i landet. Data fra 1996 til og med 2017 er nå offentliggjort på GitHub. Strålevernet har investert i et nytt instrument som installeres på Østerås med tanke på videreføring av målenettverket. Det nye instrumentet er forbedret og vil gi data som er særlig relevante i klimasammenheng. Det er levert en søknad til NFR/infrastrukturprogrammet om å etablere et nytt nettverk i samarbeid med NILU.

Strålevernet har deltatt aktivt i OSPAR-arbeidet¹. Arbeidet har dreid seg om å kartlegge hvorvidt man klarer å oppfylle kravene fram mot 2020 og begynne arbeidet fram mot ny strategi for neste tiår. Strålevernet arrangerte ekspertgruppemøte under den norsk-russiske miljøvernkommisjonen i Oslo i 2018. Det var enighet om å videreutvikle det faglige samarbeidet innenfor miljøovervåking, spesielt kvalitetssikring av måleresultater.

Strålevernet har gjennomført koordineringsmøter med Havforskningsinstituttet og Miljødirektoratet om det nasjonale miljøovervåkingsprogrammet. Prøvetaking ble gjennomført i Barentshavet og ved Komsomolets på Havforskningsinstituttets årlige økosystemtokt i Barentshavet. Den årlige prøvetakingen langs kysten ved faste kyststasjoner, i utvalgte fjorder og i Skagerrak ble også gjennomført. Strålevernet

¹ Konvensjoner som regulerer internasjonalt samarbeid om beskyttelse av det marine miljøet i det nordøstlige atlantehavsområdet

har videreført samarbeidet med UiO, NINA og NTNU om overvåkning av radioaktivitet i limnisk og terrestrisk miljø. Lange og verneverdige tidsserier fra 1986 er ivarettatt med innsamling av jord, planter, dyr og ferskvannsfisk ved faste overvåkningsområder. Strålevernet har bidratt med miljødata til miljøstatus.no, og et felles resultatarkiv for radioaktivitetsdata er under utvikling.

Strålevernet oversendte beskrivelse av utfordringer og behov knyttet til våre oppgaver ved avvikling av forskningsreaktorene og mulige løsninger for sluttdeponi.

Strålevernet har etter oppdrag fra KLD gitt i brev av 12. oktober 2017 vurdert behovet for å etablere grenseverdier for overflatekontaminert radioaktivt avfall. Etter Strålevernets vurdering er det ikke nødvendig å etablere egne grenseverdier for overflatekontaminering. Imidlertid ser vi behov for å utvikle veiledningsmateriale for å operasjonalisere grenseverdiene. Dette vil bli gjort i 2019.

Strålevernet har fulgt opp tidligere pålegg gitt til IFE om å sørge for å økt lagringskapasitet og forsvarlig lagring av brukt brensel. Strålevernet har fulgt opp pålegg gitt til IFE angående utbedring av lagringen av brukt brensel og utvidelse av lagringskapasiteten for brukt brensel. Arbeidet er ikke avsluttet og vil kreve ytterligere oppfølging. Som følge av pålegg fra Strålevernet har IFE gjennomført tiltak for å fjerne kontaminert materiale i overflatekummer og asfalt på Kjeller. Videre har Strålevernet anmeldt IFE for ulovlig deponering av radioaktivt avfall i KLDRA-Himdalen som følge av produksjon av legemiddel. Saken etterforskes nå av politiet.

Tilbakemeldingen til Norge etter sjette tilsynsmøte under Felleskonvensjonen² peker på følgende utfordringer:

- Tilstanden til lagrene for brukt brensel og å sikre tilstrekkelig lagringskapasitet.
- Videreutvikle nasjonal strategi for håndtering av brukt brensel og radioaktivt avfall, og å utvikle en handlingsplan som definerer implementering, milepæler og ansvar.
- Utvikle teknisk løsning for å utvide lagrings- og deponeringskapasitet, i tråd med planer for dekommisjonering av forskningsreaktorene.
- Håndtering av nasjonal kompetanse som tar hensyn til at endringer i levetidsfasen til anlegg (dekommisjonering, bygging av deponi).

Strålevernet vil følge opp anbefalingene fra Felleskonvensjonen i det videre arbeidet med dekommisjonering av de nukleære anleggene i Norge og oppbevaring av norsk radioaktivt avfall, med tilhørende KVVU/KS-prosesser.

Videre ble Norges forvaltning av NORM, med operative deponier som vurderer radiologiske og andre skadelige virkninger på en enhetlig måte, identifisert som «area of good performance».

Fokus for arbeidet knyttet til fremtidige avfallsrømmer og behandlingsbehov for radioaktivt avfall har så langt i år vært oppfølging av utbedring av de midlertidige lagringsforholdene og utvidelse av lagringskapasiteten for IFEs brukte brensel. Videre har vi fulgt oppfølgingen av KVVU/KS-arbeidet, inkludert bistått Statsbygg i deres oppdrag om utredning av nytt KLDRA. Strålevernet har også gjort egne vurderinger av deponering av det brukte brenselet som vi vil informere om på et senere tidspunkt.

Strålevernet har startet oppfølging av protonterapianlegg med hensyn på utslipp og avfallshåndtering, og det er etablert et eget møteforum mellom Strålevernet og Sykehusbygg med andre relevante aktører.

3.4 Administrative rutiner m.m.

Fellesføringer

Strålevernet utøver sitt mandat ved å være en effektiv og uavhengig myndighet, forvalter regelverket og fører tilsyn med og veileder virksomheter som anvender og håndterer strålekilder, radioaktivt og nukleært materiale. Strålevernet kommuniserer med samfunnet, veileder publikum og gir råd.

² Felleskonvensjon om sikkerhet ved håndtering av brukt kjernebrensel og sikkerhet ved håndtering av radioaktivt avfall

IKT, anskaffelser og arkivtjenester er overtatt av Norsk helsenet. Direktøren har likevel det overordnede ansvaret også for disse tjenestene i DSA.

Lærlinger

Strålevernet hadde ingen lærlinger i 2018.

Effektivisering og produktivetsforbedring

DSA har innført en nyere versjon av elektronisk melderegister for strålekilder. Det gir DSA oversikt over alle landets strålekilder og deres status til enhver tid. Virksomhetene kan selv logge seg inn via ID-porten for å melde nye kilder, gjøre endringer og sjekke status for egne kilder.

I 2018 lanserte DSA Nasjonalt yrkesdoseregister. Doseopplysninger fra alle landets yrkeseksponerte arbeidstagere skal meldes inn til registret slik at Strålevernet til enhver tid har oversikt over stråledoser, kan hente ut statistikk og bruke opplysningene som et forvaltningsverktøy. Virksomhetene kan selv logge seg inn via ID-porten for å registrere opplysninger og hente ut opplysninger om sine ansatte.

DSA har tatt i bruk elektronisk tilsyn i form av nettbaserte spørreskjema. Dette gir en god oversikt og brukes som grunnlag for å planlegge stedlige tilsyn der behovet er størst. Det er ressursbesparende både for DSA og virksomhetene.

DSA har implementert bruk av elektroniske deklarasjonsskjemaer for radioaktivt avfall og farlig avfall i samarbeid med Miljødirektoratet. Vi er også i samarbeid med Miljødirektoratet for å få elektroniske søknader om tillatelser etter f-loven inn i Altinn. Dette er også ressursbesparende.

DSA er i dialog med NHN (som tjenesteleverandør for helsesektoren) med tanke på etablering av felles plattform for saksbehandling, noe som vil gi bedre arbeidsflyt og kontroll med egen produksjon.

DSA har omorganisert og nedla forskningsavdelingen med virkning fra 1. januar 2018.

Anskaffelser

Anskaffelser gjennomføres nå i regi av NHN og reguleres i avtalen mellom Strålevernet og NHN. Alle anskaffelser og kontrakter over 100kkr er inngått i samhandling med NHN. NHN ivaretar regelverket og vi følger deres anbefalinger. DSA har i henhold til «Forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett» en plikt til å påse at lønns- og arbeidsvilkår hos Hus- og bedriftsservice AS, som utfører renholdet i DSA, er i overensstemmelse med gjeldende allmenngjøringsforskrifter.

Klart språk

I 2018 har det ikke vært arbeidet særskilt med klart språk. I 2010 besluttet ledergruppen å gjennomføre prosjektet «Klart språk i Strålevernet». Målet var et klart og tydelig myndighetsspråk for våre brukere, i tråd med statlig kommunikasjonspolitikk. Strålevernet søkte om midler fra prosjektet «Klart språk i staten» til først å kartlegge språkb Bruken vår og deretter til å utarbeide språklige retningslinjer for brev, e-poster og nettekster. I tillegg er det utarbeidet retningslinjer for rettskriving og tegnsetting i Strålevernet. Det har vært gjennomført halvdagskurs i retningslinjene for brev og e-poster og halvdags workshoper i skriving av nettekster.

Arbeidet ble forankret i virksomheten gjennom opprettelsen av en tverrfaglig prosjektgruppe, ledergruppen var styringsgruppe, og arbeidet ble ledet av kommunikasjonsdirektøren.

De språklige retningslinjene er godt kjent i Strålevernet gjennom prosjektgruppens arbeid inn i avdelingene, presentasjoner i ledermøte og i internseminarer, og gjennom vårt intranett. Klart språk er innlemmet som en del av vår webstrategi, og vi har opprettet en språkside på intranettet med tips og gode råd.

Klart språk-arbeidet har bidratt til å forenkle og tydeliggjøre vår kommunikasjon med omverdenen.

Intern sikkerhet og beredskap i Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

DSA oppfyller kravet til sikkerhetsarbeid etter sikkerhetsloven med forskrifter. I 2018 har Strålevernet jobbet med forberedelser til implementering av ny sikkerhetslov. Vi har installert og etablert Nasjonalt BEGRENSET-nett (NBN) fra januar 2019. DSA er forberedt på – gjennom planverk og øvelser – å kunne håndtere ekstraordinære hendelses- og krisesituasjoner.

Kommunikasjon

Strålevernet gjennomfører jevnlig brukerundersøkelser mot målgruppene media, utvalgte tilsynsobjekter og befolkningen. Det ble ikke gjennomført noen brukerundersøkelse i 2018. Det ble arbeidet med to kommunikasjonsprosjekter i 2018; utforming av ny logo og grafisk profil for DSA og styrket satsing på sosiale media som informasjonskanal.

Informasjonssikkerhet

NHN drifter DSAs IKT-løsninger. Det er behov for å gjennomføre risiko- og sårbarhetsvurderinger i samarbeide med NHN – særlig gjelder dette 24/7-systemene. Men dette er så langt ikke gjort. I 2018 er det bl.a. jobbet med oppfølging av nye krav og plikter som følge av EUs personvernforordning (GDPR).

4 Styring og kontroll i virksomheten, jf. administrative føringer

Det er DSAs vurdering at vi har en effektiv styring og en god ressursutnyttelse. Det at Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet betjener tre departementer nødvendiggjør et fokus på at ressursutnyttelsen er avpasset og koordinert innen de ulike ansvarsområdene.

Når det gjelder styring og kontroll av produksjon, har vi et program der vi systematisk og jevnlig gjennomgår temaene/hovedoppgavene (gitt i VP, instruks og tildelingsbrev mv) – med tanke på status, avvik og utfordringer. Dette gir god innsikt for å styre og omstille etter departementenes behov for DSAs tjenester. Det at DSA har kritisk masse til å utføre hovedoppgavene – men samtidig ikke er større enn at beslutninger effektivt kan følges opp, gjør oss elastiske og operative.

5 Vurdering av framtidsutsikter

IAEAs gjennomgang (IRRS) av norsk forvaltning på strålevern- og atomsikkerhets-området gjennomføres i juni 2018. Anbefalinger fra denne revisjonen vil kunne kreve oppfølging og tiltak både på departementsnivå og hos DSA.

Halden-reaktoren er stengt og nedbyggingen av anleggene starter. For DSA er dette en ny fase med store og nye arbeidsøkter og omfattende og tydelig dialog med IFE, NND og NFD. Sikkerhet ved nukleære anlegg og for store strålekilder kommer mer og mer på dagsordenen. «Security»-vurderinger, tilsyn og pålegg prioriteres av DSA.

Endringer i trusselbildet utfordrer den nasjonale atomberedskapen blant annet ved økt tilstedeværelse av reaktordrevne fartøy i våre nærområder. I vår daglige forvaltning representerer økningen i trafikk langs kyst og til anløpshavn en betydelig økt arbeidsmengde.

Etableringen av to sentre for protonterapi i Norge er krevende for DSA. Samtidig vil våre bidrag inn i prosessene med etablering bli vesentlige både når det gjelder krav i regelverk og kvalitet i endelig løsning.

Utviklingen innen bildedannende diagnostikk preger DSAs utfordringsbilde. Dette gjelder volumene – hvor vår myndighetsutfordring er, med hjemmel i vårt regelverk, å bidra til berettiget bruk og hindre overdiagnostikk. Men også endringer i spekteret av modaliteter som anvendes. Fortsatt er det slik at CT-bruken øker, og at økningen fører til økt samlet stråledose til befolkningen.

Bruken av radiofarmaka både i diagnostikk og i terapi øker. Her er det nye myndighetsutfordringer og behov for økt samarbeid mellom DSA og SLV. Samarbeidet bør også dreie seg om medisinsk stråleavgivende utstyr.

DSAs oppgaver for KLD og UD er omfattende, fullfinansiert og bidrar til bredde i kompetanse, robusthet i stab og mangfold i oppgaver.

6 Årsregnskapet

6.1 Ledelsens kommentar til årsregnskapet 2018

Statens strålevern var også i 2018 et forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det framgår av årsregnskapet. Årsregnskapet utgjør del 6 og 7 i årsrapporten til Helse- og omsorgsdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Utenriksdepartementet.

Årsregnskap er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene") og er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4, Finansdepartementets rundskriv R-115 og krav fra Helse- og omsorgsdepartementet.

Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Strålevernets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

6.2 Oppstilling av bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser at i 2018 var:

- De disponerte bevilgninger på til sammen kr. 222 316 387
- Bevilgningen fra HOD var på til sammen på 127 824kkr, av dette var
 - 11 800kkr øremerket til arbeidet som tilsynsmyndighet på atomenergiområdet
 - 4 000kkr øremerket til anskaffelse av ny Kobolt 60 kilder
 - 7 084kkr øremerket til videreføring av anskaffelser for å styrke nasjonal atomberedskap
 - 3 500kkr til nasjonal atomberedskap
- Belastningsfullmakter fra UD til direktorat oppgavene var på 19 800kkr, tilskuddsforvaltningen var på 52 999kkr, til videreføring av NorNed samarbeidet 5 476kkr og 1 748kkr til å arrangere den 3. internasjonale symposium om høy anriket uran (HEU) i Oslo.
- Belastningsfullmakter fra KLD til radioaktiv forurensing i det ytre miljø var på til sammen
 - 17 975kkr og til miljøovervåking 5 160kkr.

6.3 Oppstilling av artskontorrapportering

Artskontorrapporteringen viser at i 2018 var:

- Netto utgifter til samlet drift kr. 165 966 726
- Til investeringer kr. 4 065 596

6.4 Prinsippene for utarbeidelse av årsregnskapet for Statens strålevern

Prinsippene for utarbeidelse av årsregnskapet

Årsregnskap for Strålevernets er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.3 og Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2016.

Oppstilling av rapporteringen

Oppstillingen av bevilgnings- og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i henholdsvis bestemmelsene punkt 3.4.3.2 og 3.4.3.3 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet, samt i samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet.

- a) Regnskapet følger kalenderåret.
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgnings- rapporteringen, og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet.

Det stilles opp etter de kapitlene og postene i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen «samlet tildeling» viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonti (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser regnskapstall som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter, og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen.

Betalingsformidling

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Saldoen nullstilles på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

6.5 Revisjon v.

Statsregnskapet, jf. formalkravene iht. R-115 er følger i vedlegg

Årsregnskapet er ikke ferdig revidert. Revisjonen vil bli utført av Riksrevisjonen i perioden 01.05.18-30.04.2019 og resultatet av revisjonen vil bli rapportert i form av revisjonsberetningen.

Den vil bli publisert på Strålevernet nettside så snart den er offentlig.

Østerås, 28. mars 2019



Ole Harbitz
Direktør

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2018

Utgiftskap Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2018	Merutgift (-) og mindreutgift
0747 HOD - Driftsutgifter Statens Strålevern	01	Driftsutgifter	A, B	93 961 000	98 531 142	-4 570 142
0747 HOD - Spesielle driftsutgifter Statens Strålevern	21	Spesielle driftsutgifter Større nyanskaffelser og vedlikehold	A, B	19 279 000	15 795 672	3 483 328
0747 HOD - Større utstyrsanskaffelser Statens Strålevern	45		A, B	11 084 000	4 627 142	6 456 858
0702 HOD - Atombeskyttelse, spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	3 500 000	3 551 835	-51 835
0118 UD - Nordområdetiltak m.v. Driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A, B	21 916 424	22 629 114	-712 690
0118 UD - Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland	70	Tilskudd	A, B	52 999 000	39 206 269	13 792 731
0118 UD - Støtte til utvikling av samfunn, demokrati og menneskerettigheter mv.	71	Tilskudd	A, B	5 107 260	5 106 586	674
1400 KLD - Driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A, B	700 000	700 000	0
1410 KLD - Miljøvernforskning og miljøovervåking	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	5 160 000	5 173 917	-13 917
1423 KLD - Radioaktiv forurensning i det ytre miljø (gyldig fra 201601)	01	Driftsutgifter	A, B	17 275 000	17 276 014	-1 014
1633 Nettoordning for mva i staten	01	Driftsutgifter		0	9 718 695	
<i>Sum utgiftsført</i>				230 981 684	222 316 387	

Inntektska Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2018	Merinntekt og mindreinntekt(-)
3747 HOD - Diverse inntekter Statens Strålevern	02	Diverse inntekter	19 369 000	12 315 241	-7 053 759
3747 HOD - Gebyrinntekter Statens Strålevern	04	Gebyrer mm - driftsinntekt	8 952 000	8 952 000	0
5309 Tilfeldige inntekter, ymse	29	Tilfeldige inntekter, ymse	0	161 930	161 930
5605 Renter av statskassens beholdninger og andre fordringer	83	Tilfeldige inntekter, ymse	0	14 415	14 415
5700 Folketrygdens Inntekter	72	Arbeidsgiveravgift mm - driftsinntekt	0	11 394 585	
<i>Sum inntektsført</i>			28 321 000	32 838 170	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet				189 478 217	
Kapitalkontoer					
60050701 Norges Bank KK /innbetalinger				25 304 776	
60050702 Norges Bank KK/utbetalinger				-214 973 442	
707005 Endring i mellomværende med statskassen				190 449	
<i>Sum rapportert</i>			0	0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

	31.12.2018	31.12.2017	Endring
707005 Mellomværende med statskassen	-4 144 182	-4 334 631	190 449

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Virksomhet: S5 - Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter				
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling	
74701	401 000	93 560 000	93 961 000	
74721	959 000	18 320 000	19 279 000	
74745	2 789 000	8 295 000	11 084 000	
70221	0	3 500 000	3 500 000	
11801	0	21 916 424	21 916 424	
11870	0	52 999 000	52 999 000	
11871	0	5 107 260	5 107 260	
140001	0	700 000	700 000	
141021	0	5 160 000	5 160 000	
142301	393 000	16 882 000	17 275 000	

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindre utgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
74701	"kan overføres"	-4 570 142		-4 570 142		Ikke aktuelt		-4 570 142	[5% av årets tildeling i note A]	0
74721	"kan overføres"	3 483 328		3 483 328		Ikke aktuelt		3 483 328	[5% av årets tildeling i note A]	0
74745	"kan overføres"	6 456 858		6 456 858	-7 053 759	Ikke aktuelt		6 456 858	[5% av årets tildeling i note A]	6 456 858
374702										
374704										
70221		-51 835		-51 835	0					
11801		-712 690		-712 690						
11870		13 792 731	6 643 236	7 149 495						
11871		674		674						
140001		0		0						
141021		-13 917		-13 917						
142301	"kan overføres"	-1 014		-1 014				-1 014	[5% av årets tildeling i note A]	0

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Kommentarer til kapittel 747 merutgift post 01

Merutgifter på posten er kr. 4 570 142, og skyldes økningen av utgifter til Norsk Helsenett til dekning av økte utgifter til IKT samt ikke annonsert husleie i Tromsø fakturert som a-konto sent desember. Statens strålevern har fullmakt til å overskride kap. 747 post 01 mot tilsvarende merinntekter over kap. 3747, post 02 og 04. Det er ikke merinntekter post 02 og 04 til å dekke merutgiftene, beløpet er en reell overskridelse.

Kommentarer til kapittel 747 mindreutgift post 21

Mindreutgift på posten er kr. 3 483 328, må ses i sammenheng med inntektskappitellets post 02.

Postens utgifter består av kr. 2 900 000 som er øremerket og bevilget mot tilsvarende inntekter kap. 3747 post 04. De resterende utgifter på kr. 12 895 672 er til prosjekter som finansieres av eksterne aktører, dette inkluderer også utgifter som påløp i 2018 hvor innbetalinger ble mottatt som forskuddsinnbetalinger i 2016 og inntektsført 2017, jf. forklaringer til inntektskap. post 02.

Kommentarer til kapittel mindreutgift post 45 - søkes overført til 2019 i sin helhet

Mindreutgiften på posten er på kr. 6 456 858. Avviket er knyttet til lang leveringstid på bestilt utstyr i 2018 som først leveres og faktureres i 2019 samt anbudsprosessen iht. regelverket. Dette gjelder kobolt kilden og utstyr til atomberedskap herunder sensorer, blytårn, portable detektorer og utstyr til overvåkingsfly.

Kommentarer til kapittel 3747 mindreinntekt post 02

Mindreinntekten på posten er kr. 7 053 759, og skyldes lavere aktivitet av nye eksterntfinansiert oppdrag i 2018 og at kr. 2 796 662 av forskuddsinnbetalinger til eksterntfinansiert oppdrag ble registrert ved innbetalinger i bevilgningsregnskapet i 2017. Av dette beløpet ble kr. 959 000 overført til 2018 på kap 747 post 21.

Utfordringen med å sammenstille kap 747 post 21 og kap. 3747 post 02 blir når bevilgningene til eksterntfinansierte oppdrag, er høyere på post 02 enn bevilgningen på post 21. Til tross for en reell merinntekt i 2018 på kr. 378 569 i forhold til utgiften på post 21 blir forklaringen en mindreinntekt kr 3 570 431.

Kommentarer til kapittel 118 post 70 utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter

Avgitt belastningsfullmakt til Fylkesmannen i Finnmark med beløp inntil kr 12 820 000.

Virksomhet: S5 - Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2018

	Note	2018	2017
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	8 952 000	8 467 000
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	6 108 408	15 140 939
Salgs- og leieinnbetalinger	1	6 206 833	6 896 724
Andre innbetalinger	1	0	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		21 267 241	30 504 662
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	94 214 584	93 052 811
Andre utbetalinger til drift	3	71 752 142	62 364 557
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		165 966 726	155 417 368
Netto rapporterte driftsutgifter		144 699 485	124 912 705
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	4 062 823	3 668 090
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	2 772	8 230
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		4 065 596	3 676 320
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		4 065 596	3 676 320
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	32 415	547
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		32 415	547
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	42 565 369	50 729 534
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		42 565 369	50 729 534
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		143 930	141 984
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		11 394 585	11 265 763
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		9 718 695	7 554 159
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-1 819 819	-3 853 588
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		189 478 217	175 464 424

Oversikt over mellomværende med statskassen **

	2018	2017
Fordringer	110 444	0
Kasse	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk	-3 588 189	-3 400 818
Skyldige offentlige avgifter	-716 479	-932 987
Annen gjeld	50 042	-826
Sum mellomværende med statskassen	8	-4 334 631

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov.

Kontrollsum:

189 478 217

189 478 217

0

Virksomhet S5 - Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Gebyrer m.m. - driftsinntekt	8 952 000	8 467 000
<i>Sum innbetalinger fra gebyrer</i>	8 952 000	8 467 000
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra Norges forskningsråd	1 197 800	1 803 165
Tilskudd fra andre departement	100 000	783 037
Tilskudd fra EU	321 066	889 879
Andre tilskudd og overføringer	1 538 566	4 258 622
Oppdragsinntekter	2 950 976	7 406 236
<i>Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>	6 108 408	15 140 939
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Salgsinntekt avg.pl.tjenester	5 964 278	6 786 866
Salgsinntekt avg.fri tjenester	8 545	0
Kantinesalg	234 010	109 858
<i>Sum salgs- og leieinnbetalinger</i>	6 206 833	6 896 724
<i>Andre innbetalinger</i>		
<i>Sum andre innbetalinger</i>	0	0
Sum innbetalinger fra drift	21 267 241	30 504 662

Virksomhet: S5 - Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2018	31.12.2017
Lønn	75 033 826	74 071 445
Arbeidsgiveravgift	11 394 585	11 265 763
Pensjonsutgifter*	8 435 372	8 363 437
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-1 918 669	-1 700 433
Andre ytelser	1 269 471	1 052 598
Sum utbetalinger til lønn	94 214 584	93 052 811
Antall årsverk:	114	115,9

*** Nærmere om pensjonskostnader**

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2018 er 12 prosent. Premiesatsen for 2017 var 12 prosent.

Virksomhet: S5 - Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet**Note 3 Andre utbetalinger til drift**

	31.12.2018	31.12.2017
Husleie	9 960 300	9 092 023
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	50 360	305 071
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	2 233 522	2 300 597
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	869 177	689 267
Mindre utstysanskaffelser	484 628	337 136
Leie av maskiner, inventar og lignende	150 091	181 583
Kjøp av fremmede tjenester	42 081 246	31 114 845
Reiser og diett	7 417 555	7 012 034
Øvrige driftsutgifter	8 505 263	11 332 001
Sum andre utbetalinger til drift	71 752 142	62 364 557

Spesifisering øvrige driftsutgifter

Rekvisita; kontor, laboratorie, kjemikaler mm	830 873	1 238 363
Publisering, trykking, annonser, bibliotek; faglitt. Database	799 744	646 879
Kurs, seminarer, andre arrangement for egne og eksterne	3 143 489	5 103 872
Telefoni og datakommunikasjon mm	1 390 661	1 715 857
Porto, frakt, utgifter til kjøretøy	498 086	602 011
Medlemskontingenter	1 390 752	1 510 254
Representasjon	284 157	354 522
Grafisk design, bank gebyrer, lisensavg.	167 501	160 243
Kontrollsum	8 505 263	11 332 001

Virksomhet: S5 - Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	858
Valutatap	2 772	7 372
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	2 772	8 230

Virksomhet: S5 - Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	1 330 868	781 088
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	2 716 813	2 745 540
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	15 142	141 461
Sum utbetaling til investeringer	4 062 823	3 668 090

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Virksomhet: S5 - Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2018	31.12.2017
Renteinntekter	1 415	0
Tilfeldige og andre inntekter	31 000	547
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	32 415	547

Virksomhet: S5 - Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2018	31.12.2017
Tilskudd til fylkeskommuner	0	19 100 000
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	13 893 700	10 009 250
Tilskudd til idelle organisasjoner	18 014 128	13 343 182
Tilskudd til utlandet	10 657 541	8 277 102
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	42 565 369	50 729 534

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2018	31.12.2018	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	397 224	0	397 224
Andre fordringer	110 444	110 444	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	507 669	110 444	397 224
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-3 553 340	0	-3 553 340
Skyldig skattetrekk	-3 588 189	-3 588 189	0
Skyldige offentlige avgifter	-903 412	-716 479	-186 933
Annen kortsiktig gjeld	50 042	50 042	0
<i>Sum</i>	-7 994 899	-4 254 627	-3 740 272
Sum	-7 487 230	-4 144 182	-3 343 048

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
<i>Aksjer</i>							
Selskap 1							
Selskap 2							
Selskap 3							
Balanseført verdi 31.12.2018							0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Ved utfylling av note 8, del B skal tall fra selskapets siste avlagte årsregnskap benyttes. Det vil forekomme at selskap som virksomheten har eierandeler i ikke har offentliggjort sitt årsresultat før virksomhetens frist for oversendelse av årsrapport med tilhørende årsregnskap (så snart det foreligger og innen 15. mars). Ved utfylling av noten kan dere benytte tall fra selskapets årsregnskap for året før. Om det ikke benyttes regnskapstall fra siste år bør dette opplyses om i noten.

ISSN 1891-5205 (online)

dsa@dsa.no
+47 67 16 25 00
dsa.no

- 1 DSA-rapport 01-2019
Varighet av radonreduserende tiltak i boliger
- 2 DSA-rapport 02-2019
Nasjonal UV- og hudkreftstrategi
- 3 DSA-rapport 03-2019
**Stråleterapi i Norge -
Generelle trender 2001-2015**
- 3 DSA-rapport 04-2019
År rapport med årsregnskap 2018